

והגמרא מסיקה: **קשיא**, אכן קשה על דברי רבינא. (31)

מתניתין:

לאחר שנתבאר במשנה הקודמת שיש תמין ומועדים, מבארת המשנה את חילוקי הדינים בינם:

מה הבדל בין דין תם שהזיק למועד שהזיק?

אלא (32) **שהתם משלם רק חצי נזק**, והתשלום נעשה **מגופו** של שור המזיק. שמוכרים את השור המזיק, ואם יש בדמיו

אם כך, שהחייב שאמרה הברייתא הוא מדין קרן, אם כן, **חצי נזק בעי לשלומי**, היה על בעל החיה לשלם חצי נזק כדין תשלומי קרן, ומדוע אמרה הברייתא שמשלם נזק שלם?

משיבה הגמרא: **דאייעד**, אמנם אין דרכו של ארי לטרוף, והברייתא מדברת שטרף שלושה פעמים ונעשה למועד, לכן אף בן תרבות משלם נזק שלם, כדין קרן מועדת. (30)

אך הגמרא מקשה עוד על תירוץ זה: **אי הכי**, אם כך שהחייב הוא מטעם קרן, **מאי האי דקתני לה גבי תולדה דשן**, מדוע שנוי דין זה בברייתא בין חיובי השן ותולדותיו, **גבי תולדה דקרן בעי למיתנייה**, הברייתא היתה צריכה לשנות דין זה בין תולדות הקרן, כשמפרשת חיובי הקרן ותולדותיו.

אם לאחר שלש פעמים נעשית מועד, ונחשב שדרכה לאכול כן, והוי שן, ופטורה בה"ר. או דהוי כקרן מועדת. ורצה לפשוט זה ממה שהגמרא אומרת דהוי קרן מועדת, אף על גב דאייעד, ועשתה כן עבור אכילה. וכתב, שאולי לא ברור לגמרא סברא זו, ולכן סיים רק בקושיא ולא בתיובתא. [וראה עוד בתוס' ומה שכתבנו בהערות בחברותא על התוס' בשם החזו"א].

32. הלשון "אלא" אין לו מובן, כי בפשטות משמע שהמשנה שאלה מה בין תם למועד, והשיבה שאין הבדל אלא אלו. אלא שלעיל טו ב מסקינן דשייר התנא שאינו משלם ע"פ עצמו וכן חצי כופר, אם כן אין לפרש שהכוונה שאין הבדלים אלא אלו. לכן צריך לפרש שהוא כמו "אין בין תם למועד אלא" וכו'. תוס' יו"ט. ובשיטמ"ק פירש בשם רבינו יונתן "מה בין תם למועד, כלומר אי זה מעלה יש בין תשלומי תם שהוא חצי נזק לתשלומי מועד שהוא נזק שלם".

30. כלומר, רבינא שהעמיד בבן תרבות מלכתחילה העמיד זאת בדאייעד [על פי תוס']. והנה פירשנו את דברי רבינא כפירוש רש"י ותוס' בפירושו הראשון [כמבואר בהערה קודמת]. ואולם התוס' פירשו פירוש נוסף שרבינא העמיד בדוקא בבני תרבות ולפי רב אלעזר, כיון שהברייתא מדברת גם באריה וגם בזאב ואם הם בני תרבות אזי אף הזאב אין דרכו לטרוף, ואם יטרוף ישלם רק חצי נזק ומה שנאמר בברייתא שמשלם נזק שלם צריכים להעמיד בדאייעד גם באריה וגם בזאב, אבל לרבנן שזאב אינו בן תרבות ודרכו לטרוף, אף בפעם הראשונה ישלם נזק שלם מדין שן, ולפי זה נצטרך להעמיד את הברייתא לצדדין שבאריה מדובר כשטרף שלשה פעמים ונעשה מועד ובזאב מדובר אף בפעם הראשונה. וראה עוד בחברותא על התוס' ובהערות שם.

31. בחידושי רבי מאיר שמחה לקמן יט א דן בחיה שאכלה דבר שאין דרכה לאכול דהוי קרן,